



CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/87/99

ZAKUPY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Po odnotowanej w pierwszym kwartale bieżącego roku tendencji do spadku liczby osób dokonujących poważniejszych zakupów, w maju¹ zaznaczył się wzrost aktywności konsumenckiej. Niewykluczone, że zwiększona skłonność do wydawania pieniędzy wiąże się z zarejestrowaną w maju - po raz pierwszy od kilku miesięcy - niewielką poprawą nastrojów społecznych².

Obecnie liczba respondentów deklarujących wydatki o wartości jednostkowej co najmniej 200 zł (29%) powróciła do poziomu najczęściej notowanego w roku ubiegłym i w styczniu '99. Można więc z pewnym uproszczeniem stwierdzić, że obecnie wydatki gospodarstw na poważniejsze zakupy wróciły do „normy”. Być może jest to potwierdzenie wysuwanej przez nas we wcześniejszych komunikatach tezy o „sezonowości” dokonywania poważniejszych zakupów: wzrostu aktywności - w porównaniu z „przeciętnym” poziomem zakupów w dłuższym okresie - pod koniec roku i jej spadku w pierwszych miesiącach roku.

Tabela 1

Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 złotych?	Wskazania respondentów według terminów badań									
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V
	'98						'99			
	w procentach									
Tak	28	28	28	31	34	26	28	21	22	29
Nie	72	72	72	69	66	74	72	79	78	71

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (108), 6-12 maja '99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych Polaków (N=1074).

² Zob. komunikat CBOS „Nastroje społeczne w maju”, maj '99.

W porównaniu z poprzednim pomiarem obecnie nieco wzrosła liczba konsumentów, którzy w ciągu miesiąca poprzedzającego sondaż zrealizowali zakupy o łącznej wartości od 501 do 1000 zł oraz powyżej 2000 zł, zmalała natomiast liczba osób, których wydatki na wszystkie zakupy nie przekroczyły 500 zł. Chociaż więc deklarowana maksymalna kwota wydana na zakupy jest o połowę niższa niż w marcu, średnia wydatków przypadająca na jedno gospodarstwo domowe jest wyższa.

Tabela 2

Ile łącznie wydano na tego typu zakupy w ciągu ostatnich 30 dni w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Wskazania respondentów, którzy dokonali poważniejszych zakupów								
	VIII (N=302)	IX (N=313)	X (N=315)	XI* (N=375)	XII (N=285)	I (N=311)	II* (N=225)	III* (N=237)	V (N=304)
	'98					'99			
	w procentach								
Do 500 zł	38	39	43	43	49	39	40	55	44
501 - 1000 zł	25	25	29	32	27	29	27	21	26
1001 - 2000 zł	22	16	17	12	15	19	19	13	16
2001 - 4000 zł	7	11	3	8	5	7	8	3	5
Powyżej 4000 zł	8	8	8	4	5	7	4	6	10

* Pominięto braki danych.

Tabela 3

	Średnie kwoty wydatkowane przez gospodarstwo domowe								
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V
	'98					'99			
	w złotych								
W grupie osób, które dokonały zakupów	2745	2106	1912	1228	1641	1641	1346	1615	1904
Wśród ogółu badanych	737	586	548	409	421	446	272	352	539
	Maksymalne kwoty zadeklarowane w poszczególnych miesiącach								
	80 000	50 000	60 000	28 000	53 000	35 000	32 000	60 000	30 000

Zestawienie danych dotyczących dokonywania i planowania poważniejszych zakupów wskazuje na to, że odnotowany w lutym i marcu spadek liczby zrealizowanych zakupów o wartości jednostkowej co najmniej 200 zł był przez konsumentów zaplanowany wcześniej

(w styczniu i lutym). Podobnie można skonstatować, że obecny powrót do „normy” w wydatkach gospodarstw był sygnalizowany w deklaracjach dotyczących planowania zakupów w pomiarze poprzednim oraz jest potwierdzony w deklaracjach dotyczących planowania zakupów na najbliższy miesiąc. Wynika z nich, że w następnym pomiarze zakupy powinny się kształtować na takim samym poziomie jak obecnie.

Tabela 4

Czy przypuszcza Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) rodziny dokona zakupu czegoś, co kosztuje co najmniej 200 zł za sztukę?	Wskazania respondentów według terminów badań									
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	V	
	'98					'99				
	w procentach									
Tak	28	28	29	29	27	21	21	27	28	
Nie	63	66	65	65	67	75	74	66	67	
Trudno powiedzieć	9	6	6	6	6	4	5	7	6	

W maju ze względu na aktywność konsumencką wyróżniają się przede wszystkim osoby pracujące na własny rachunek, z których 62% w ciągu miesiąca poprzedzającego nasz sondaż dokonało zakupów o wartości jednostkowej co najmniej 200 zł, a więcej niż połowa (54%) planowała takie wydatki na najbliższe 30 dni. Na przeciwległym biegunie znajdują się rolnicy: niespełna co piąty z nich (19%) dokonał takich zakupów, a jeszcze mniej (8%) zamierzało to zrobić.

Realizowanie i planowanie zakupów jest wyraźnie związane, co oczywiste, z oceną warunków materialnych gospodarstw domowych: im lepsza kondycja finansowa gospodarstwa, tym częściej zarówno dokonuje się kosztownych zakupów, jak i uwzględnia się je w swoich planach. Nic więc dziwnego, że respondenci, którzy w omawianym okresie wydali na zakupy nie mniej niż 200 zł za sztukę, częściej niż pozostali mają również w swoich najbliższych planach takie wydatki.

Tabela 5

Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 złotych?	Czy przypuszcza Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) rodziny dokona zakupu czegoś, co kosztuje co najmniej 200 zł za sztukę?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	46	48	6
Nie	20	75	5

★

★

★

Ogólnie można stwierdzić, że po spadku aktywności konsumenckiej w lutym i marcu bieżącego roku, obecnie powróciła ona do „normy”, czyli poziomowi najczęściej notowanego w czasie trwania monitoringu dotyczącego dokonywania i planowania przez gospodarstwa domowe zakupów o wartości jednostkowej co najmniej 200 zł.

Opracowała
Macieja FALKOWSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 nowych złotych?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	29	71	1074
Płeć			
Mężczyźni	35	65	509
Kobiety	24	76	565
Wiek			
18-24 lat	28	72	154
25-34	37	63	190
35-44	34	66	211
45-54	33	67	211
55-64	23	77	137
65 lat i więcej	15	85	171
Miejsce zamieszkania			
Wieś	23	77	391
Miasto do 20 tys.	23	77	126
20 - 100 tys.	32	68	210
101 - 500 tys.	36	64	213
501 tys.i więcej mieszk.	37	63	134
Wykształcenie			
Podstawowe	14	86	313
Zasadnicze zawodowe	28	72	264
Średnie	37	63	400
Wyższe	52	48	98
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	56	44	79
Prac.umysł.niż.szczebla	55	45	109
Pracownicy fiz.- umysł.	24	76	94
Robotnicy wykwalifikowani	33	67	118
Robotnicy niewykwalifik.	24	76	40
Rolnicy	19	81	64
Pracujący na własny rach.	62	38	50
Bierni zawodowo			
Renciści	12	88	112
Emeryci	18	82	195
Uczniowie i studenci	29	71	71
Bezrobotni	24	76	89
Gospodynie domowe i inni	11	89	52
Pracuje w:			
sferze budżetowej	40	60	123
sekt. państw., publicznym	43	57	112
sp. właśc. pryw. i państwa	34	66	102
sekt. pryw. poza rolnict.	48	52	169
prywatnym gosp. rolnym	19	81	73
Dochody na jedną osobę			
Do 275 zł	17	83	172
276 - 399	20	80	131
400 - 549	30	70	253
550 - 799	30	70	155
Powyżej 799 zł	53	47	152
Ocena własnych war. mater.			
Źle	14	86	359
Średnie	31	69	467
Dobre	48	52	248
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	19	81	73
Raz w tygodniu	25	75	541
1-2 razy w miesiącu	36	64	163
Kilka razy w roku	31	69	193
W ogóle nie uczestniczy	41	59	102
Poglądy polityczne			
Lewica	30	70	285
Centrum	29	71	267
Prawica	37	63	289
Trudno powiedzieć	18	82	230

Tabela 2. Czy przypuszcza Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) rodziny dokona zakupu czegoś, co kosztuje co najmniej 200 zł za sztukę?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	67	6	1074
Płeć				
Mężczyźni	33	61	6	509
Kobiety	23	72	5	565
Wiek				
18-24 lat	30	59	11	154
25-34	33	64	4	190
35-44	35	60	5	211
45-54	26	68	6	211
55-64	19	76	5	137
65 lat i więcej	19	76	4	171
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	72	4	391
Miasto do 20 tys.	18	77	5	126
20 - 100 tys.	26	64	10	210
101 - 500 tys.	32	63	5	213
501 tys.i więcej mieszk.	42	53	5	134
Wykształcenie				
Podstawowe	17	80	2	312
Zasadnicze zawodowe	29	64	7	264
Średnie	29	63	8	400
Wyższe	50	47	3	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	54	42	4	79
Prac. umysł. niż. szczebla	31	65	4	109
Pracownicy fiz.- umysł.	33	63	4	94
Robotnicy wykwalifikowani	33	60	8	118
Robotnicy niewykwalifik.	21	66	13	40
Rolnicy	8	86	6	64
Pracujący na własny rach.	54	39	8	50
Bierni zawodowo				
Renciści	16	79	5	112
Emeryci	20	77	4	195
Uczniowie i studenci	26	61	12	71
Bezrobotni	26	71	3	89
Gospodynie domowe i inni	21	71	9	52
Pracuje w:				
sferze budżetowej	36	59	5	123
sekt. państw., publicznym	27	70	4	112
sp. własc. pryw. i państwa	41	53	7	102
sekt. pryw. poza rolnict.	42	51	7	169
prywatnym gosp. rolnym	11	84	5	73
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	17	80	3	172
276 - 399	20	79	1	131
400 - 549	27	69	4	253
550 - 799	31	64	5	154
Powyżej 799 zł	45	48	7	152
Ocena własnych war. mater.				
Złe	13	85	3	359
Średnie	30	65	5	467
Dobre	45	44	10	248
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	76	2	73
Raz w tygodniu	27	68	5	541
1-2 razy w miesiącu	27	66	7	163
Kilka razy w roku	29	64	7	193
W ogóle nie uczestniczy	32	59	9	102
Poglądy polityczne				
Lewica	24	69	8	285
Centrum	34	63	2	267
Prawica	32	63	5	289
Trudno powiedzieć	19	73	8	230